

Охарактеризувати фінансову стійкість підприємства можна відповівши на ряд запитань:

- Чи достатньо у підприємства фінансових та інших ресурсів, щоб забезпечити безперервність основних видів діяльності?
- На скільки воно фінансово незалежне від зовнішніх джерел фінансування?
- Чи володіє здатністю маневрувати власними коштами?
- Чи забезпечуються матеріальні оборотні засоби власними джерелами покриття?

Деякі вчені-економісти характеризують фінансову стійкість більш коротко, визначаючи її так – стан рахунків підприємства, який гарантує постійну його платоспроможність [2].

Фінансова стійкість підприємства передбачає те, що фінансові та інші ресурси, що були вкладені у основну діяльність, тобто виробництво та реалізацію готової продукції, мають окупитись в процесі господарської діяльності, тобто за рахунок грошових надходжень, а одержуваний прибуток забезпечувати незалежність підприємства від залучених зовнішніх джерел формування активів (майна) і самофінансування.

І все ж таки, серед розмаїття існуючих підходів, на даний час не існує загально визнаної методики щодо визначення типу фінансової стійкості суб'єкта господарювання. Існуючі методики визначення типу фінансової стійкості можна поділити на такі групи: 1) оцінка фінансової стійкості підприємства, яка базується на співвідношенні власного та залученого капіталу; 2) оцінка фінансової стійкості на основі співвідношення фінансових та не фінансових активів; 3) фінансової стійкості на основі визначення запасу фінансової стійкості та оцінки операційного левериджу; 4) оцінка та аналіз фінансової стійкості шляхом оцінки взаємозв'язку між активами та пасивами.

Висновки. Отже, фінансова стійкість є найважливішою характеристикою фінансово-господарської та економічної діяльності підприємства в динамічних умовах ринкової економіки. Якщо підприємство є достатньо фінансово стійким, то воно має значні переваги перед підприємствами-конкурентами того ж профілю у залученні інвестицій, в можливості отримання кредитів як у фінансово-кредитних установ, так і у постачальників, у виборі самих постачальників і у підборі найбільш кваліфікованих кадрів. Таке підприємство також не вступає у конфлікт з державою і суспільством загалом, оскільки своєчасно сплачує податки та збори до державного та місцевих бюджетів, а також внески до соціальних фондів та заробітну плату робітникам та службовцям, акціонерам дивіденди, а банкам може гарантувати повернення кредитів у повному обсязі і своєчасну сплату відсотків по ним.

Із підвищенням фінансової стійкості підприємства воно стає більш незалежним від несподіваних змін ринкової кон'юнктури і, таким чином, у нього менший ризик опинитися на краю банкрутства.

Отже, фінансова стійкість підприємства є невід'ємною характеристикою фінансового-економічного стану підприємства, а розробка заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства є однією з найважливіших складових його успішної діяльності.

Література

1. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 566 с.
2. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз. – Львів: Новий світ, 2007. – 344 с.
3. Шеремет А.Д. Комплексный анализ хозяйственной деятельности. – М.: ИНФРА-М, 2008, 416с.
4. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Финансы предприятий. - М.: ИНФРА-М, 2003 – 574с
5. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия, Учебник 4-е изд.; М.: Инфра-М; 2007 г.-512с.
6. Баканов М.И., Шеремет А.Д. Теория экономического анализа. Учебник.-4-е изд., доп. и перераб. - М.: Финансы и статистика, 1999-416с.
7. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навчальний посібник для студ. економічних спец. вищих навчальних закладів. – К.: Вища школа, 2003..
8. Бандурка А.М., Червяков І.М., Посилкіна О.В. Фінансово-економічний аналіз підприємства. – Харків, 1999р.
9. Покропивний С.Ф., Грещак М.Г., Колот В.М. Економіка підприємства. – К.: КНЕУ; 2007 – 528с.

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Борейко А.Д.
Науковий керівник: Козловський С.В., к.е.н., доцент

В даній статті проведено теоретичне дослідження поняття інноваційної стратегії підприємства. Досліджено етапи розробки інноваційної стратегії. Визначено позитивні і негативні сторони впровадження інновацій.

Постановка проблеми. Динаміка розвитку сучасного суспільства визначається ефективністю інноваційних процесів, що відбуваються в різних сферах життя. Розширення і розвиток інноваційної діяльності стає одним з найважливіших системних чинників підвищення рівня конкурентноздатності та національної

безпеки країни.

Складний сучасний стан економіки України, що потягнув за собою потребу посилення інноваційної активності і нового підходу до інновацій, що поєднують знання і технології з ринком.

Значення інноваційної діяльності для аграрних підприємств України у сучасних умовах постійно зростає: аграрні підприємства зазнають серйозної кризи в інноваційній сфері і, якщо не починати активних заходів для його подолання, як з боку держави, так і керівництва аграрних підприємств, несприятливі наслідки будуть мати місце в найближчому майбутньому.

Поняття «стратегія» (грец. *strategos* – мистецтво перемагати) у сучасному розумінні – це сукупність усіх дій управлінського характеру, спрямованих на зміцнення позицій організації (підприємства, корпорації) і задоволення споживачів, які сприяють досягненню місії та цілей організації.

Стратегія – це комплексний план, що орієнтує організацію не на сьогоднішній день, а на перспективу. Метою стратегії є забезпечення не стільки поточного успіху, скільки прискореного постійного розвитку організації в умовах конкуренції, лідерства на ринку [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існує багато визначень управлінської стратегії. В огляді, присвяченому питанням стратегії в науковій літературі, Р.Сміт характеризує дану тему як «термінологічне мінне поле». Такі поняття, як стратегічне планування, корпоративне планування, корпоративна стратегія, стратегічний менеджмент, стратегія бізнесу застосовуються дуже широко і часто як синоніми. Проте деякі вчені розділяють ці терміни [2].

Мета статті. Метою даної статті є дослідження інноваційної стратегії аграрних підприємств в сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу. Інноваційна стратегія — один із засобів досягнення цілей організації, який відрізняється від інших засобів своєю новизною, передусім для даної організації, для галузі ринку, споживачів, країни в цілому.

Слід зазначити, що будь-які стратегічні кроки організації мають інноваційний характер, оскільки вони так чи інакше ґрунтуються на нововведеннях в економічній, виробничій, збутовій чи управлінських сферах. Наприклад, одна з характерних для ринкового господарювання стратегій – продуктова - спрямована на розвиток нових видів продукції та технологій, сфер і методів збуту, тобто базується виключно на інноваціях. Це стосується й інших типів стратегій. Так, стратегія розвитку організації передбачає забезпечення сталих темпів її зростання та функціонування в перспективі і ґрунтується на використанні науково-технічних досягнень у сфері техніки, організації, технології, управлінні, тобто на комплексі інновацій.

В основі розробки інноваційної стратегії мають лежати стратегічні управлінські рішення, які:

- орієнтовані на майбутнє і на постійні зміни середовища;
- пов'язані з залученням значних матеріальних ресурсів, широким використанням інтелектуального потенціалу;
- характеризуються гнучкістю, здатністю адаптуватися до змін ринкових умов;
- ураховують неконтрольовані організацією зовнішні чинники.

Етапи розробки інноваційної стратегії:

1. Пов'язаний з визначенням стратегічних цілей – пошук нових видів продукції, введення нових, проведення досліджень і розробок, модернізація всіх сфер діяльності підприємства .

2. Аналіз зовнішнього середовища підприємства – на цьому етапі для розробки інноваційних стратегій найважливішим є: технологічне зовнішнє середовище, підприємство повинно враховувати технології і виробництва, використання конструкційних матеріалів, застосування нової техніки для проектування нових товарів та послуг, технології збору, обробки, передачі інформації, ринкові чинники, економічні, соціальні чинники теж враховується.

3. Слабкі і сильні сторони підприємства – обстежуються 5 функцій підприємства:

3.1. Маркетинг (вивчається різноманітність і якість асортименту продукції, вивчається частка ринку, конкурентоспроможність продукції підприємств, вивчається збут, реклама і просування товару на ринок).

3.2. Фінанси (вивчається наявність резервів, фінансових коштів для про-ведення інноваційної політики та можливість отримання додаткових коштів).

3.3. Виробництво (вивчаються витрати на виробництво нової продукції в порівнянні з конкурентами, вибирається постачальник нового матеріального обладнання підприємства та його обслуговування, організація планування процесу виробництва).

3.4. Персонал (вивчається компетентність і підготовка вищого керівництва, персоналу, підготовка і підвищення кваліфікації кадрів, система оцінки роботи персоналу).

3.5. Організаційна культура та імідж підприємства (оцінка іміджу в по-рівнянні з іншими підприємствами галузі, привабливість для кваліфікованих кадрів, послідовність підприємства в своїй діяльності та досягнення цілей).

4. Аналіз альтернатив і вибір інноваційних стратегій.

5. Управління реалізації стратегією – етап здійснюється за допомогою створення певної системи і структури управління інноваційним підрозділом, а також пов'язаний із розробкою планових документів в яких відображені прийняті рішення і розподіл ресурсів реалізації.

6. Оцінка стратегії – пов'язана з порівнянням результатів отриманих від реалізації інноваційної стратегії з витратами на цю стратегію [3].

Стратегічне управління інноваціями є складовою інноваційного менеджменту. Воно вирішує широкий спектр питань планування та реалізації інноваційних проектів і програм, які розраховані на якісні зміни в діяльності організації на ринку, виробництві або соціальній сфері підприємства (організації).

Далі наведемо позитивні і негативні сторони впровадження інноваційних стратегій на підприємстві:

Рис.1. Позитивні і негативні сторони інноваційних стратегій

Як свідчать теорія і практика, інноваційні стратегії через свої особливості є, з одного боку, ефективним управлінським інструментом, а з іншого — створюють низку проблем в управлінні організацією.

Вирішення цих та інших проблем потребує від інноваційного менеджменту поєднання інтересів і узгодженості рішень стратегічного, науково-технічного, маркетингового, виробничого напрямів, що забезпечить координацію й ефективність дій.

Реальна практика розроблення інноваційних стратегій складна, бо за своєю сутністю будь-які стратегічні заходи, що їх проводять підприємства, як уже зазначалось, мають інноваційний характер, адже вони до певної міри ґрунтуються на нововведеннях. Управління інноваціями зачіпає як концептуально-підприємницькі, так і організаційно-процедурні аспекти стратегічного розвитку підприємства і, таким чином, реалізує свою функцію через підсистеми загального стратегічного управління [4].

Висновки. Досвід економічного розвитку підтверджує, що розширене відтворення здійснюється завдяки інноваціям. Вони сприяють модернізації та структурній перебудові економіки країни, підвищенню її конкурентоспроможності, забезпеченню стійкого економічного зростання, зменшенню безробіття та підвищенню добробуту народу. Тому і проблеми інновацій завжди привертали увагу багатьох економістів, що знайшло відображення в багатьох наукових працях. Разом з тим існує потреба у подальшому дослідженні інновацій, оскільки на сучасному етапі економічного розвитку особливої гостроти набуває проблема обмеженості енергетичних ресурсів, подолання технологічного відставання, забезпечення економічної безпеки, — все це вказує на актуальність даної теми дослідження.

Література

1. Павленко І.А. «Економіка та організація інноваційної діяльності» - Київ – КНЕУ, 2004 р.
2. Пурыгина О. Совершенствование инвестиционного процесса как условие трансформации экономики Украины. // Персонал. – 2007. – №5. – С.29.
3. Шляхи підвищення інвестиційної діяльності в Україні: Монографія / За заг. Ред. Федоренко В.Г. – К.: 2003. – с. 154.
4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник.-К.: “Центр навчальної літератури”, 20404. – 376с.

ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ ТА ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ РЕГІОНУ

Грох Ю.Ю.